

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka maszynowa (815301)

Operatorzy maszyn do szycia

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka maszynowa (815301)

Operatorzy maszyn do szycia

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka maszynowa (815301)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [876]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/sklep-krawcowa-fabryka-szy%C4%87-w%C4%85tek-1611902> [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyny szwalniczej	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Szwaczka maszynowa 815301

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Krawcowa.
- Szwaczka.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8153 Sewing machine operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu do spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Grażyna Czepińska – Usługi krawieckie, Wojciechów.
- Joanna Kidybińska – KeeDeeBee Radosna Manufaktura, Gdańsk.
- Marcin Budzewski – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.

Recenzenci:

- Elżbieta Budzewska-Nosowska – Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Milanówek.
- Anżelika Niemyjska – Zakład krawiecki „Szyper”, Milanówek.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Artur Pacholski – Stowarzyszenie Włókienników Polskich, Warszawa.
- Ewa Jachura – Izba Rzemieślnicza w Częstochowie, Częstochowa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Szwaczka maszynowa wykonuje prace związane z szyciem²⁰ wyrobów szwalniczych²³ z różnych materiałów włókienniczych¹¹ z użyciem maszyn szwalniczych¹⁰.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Szwaczka maszynowa szyje w krótkich lub długich seriach z wykrojonych materiałów odzież zarówno lekką, szytą z cienkich materiałów, taką jak: bluzki, suknie, koszule, jak też ciężką, szytą z tkanin grubszych, np. żakiety, marynarki, garnitury, płaszcze itd. Szwaczka szyje odzież męską, damską, dziecięcą, bieliznę, odzież na różne okazje (np. odzież sportową, roboczą itp.), a także wyroby techniczne (np. namioty, żagle, plandeki itp.). Jest to praca odtwórcza, polegająca na zszywaniu według narzuconej formy (tym różni się od zawodu krawcowej).

Zakres obowiązków w tym zawodzie różni się w zależności od zakładu pracy, może obejmować różne kroje i sposoby szycia, a czasami może ograniczać się np. do przyszywania rękawów. Szwaczka maszynowa w małym zakładzie zazwyczaj wytwarza poszczególne sztuki wyrobów szwalniczych od początku do końca, tj. od otrzymania przygotowanych części materiału aż do wykończenia uszytej sztuki wyrobu. Natomiast szwaczka w dużym przedsiębiorstwie najczęściej wykonuje jedynie pojedyncze operacje w całym procesie szycia danej sztuki odzieży, np. tylko wszywa kieszenie.

Szwaczka maszynowa obsługuje i nadzoruje maszyny szyjące⁶ i automaty szyjące do szycia różnych artykułów tekstylnych i skórzanych albo do haftowania wzorów na elementach odzieży lub innych wyrobów, z zachowaniem wymagań technologicznych i eksploatacyjnych, w tym także odpowiada za regulację ściegu, wymianę igieł⁴ oraz zasilenie maszyny w nici. W większości szwalni¹⁹ pracownik przed przystąpieniem do szycia musi odpowiednio ustawić maszynę, dostosować jej ścieg do modelu wyrobu i rodzaju używanej tkaniny, a po skończonej pracy ją oczyścić.

Szwaczka maszynowa w z góry ustalonej kolejności zszywa części materiału w sposób zgodny z dostarczonym modelem danego wyrobu. W pierwszej kolejności zapoznaje się z modelem odzieży, według którego ma szyć i sprawdza, czy dostarczone wykroje są prawidłowo wykonane. W zależności od zakładu pracy i procesu produkcji pracownik w tym zawodzie posługuje się podstawową maszyną szwalniczą, tzw. stębnówką¹⁸, która służy do prostego zszywania wykrojonych elementów oraz innymi specjalistycznymi maszynami, takimi jak: guzikarka² do przyszywania guzików, dziurkarka do obszywania i przecinania dziurek, pikowarka¹⁴ do pikowania np. materiałów ocieplających płaszcze, automaty do szycia kołnierzy, owerloki¹³ do szycia dzianiny i bawełny itp. Podczas szycia szwaczka wykonuje wiele różnych czynności. Przede wszystkim zabezpiecza brzegi wykrojonych części tkanin przed strzępieniem się i zanim połączy wszystkie elementy w całość, naszywa kieszenie, szyje mankiety, kołnierze, naszywa ozdoby, wszywa materiały usztywniające, rozprasowuje szwy oraz tymczasowo łączy wszystkie części (fastyguje). Po takich przygotowaniach następuje połączenie w odpowiedniej kolejności wszystkich elementów na stałe (np. wszycie rękawa w mankiet). W następnej kolejności szwaczka przechodzi do prac wykończeniowych, np. ręcznie podszywa podszewkę, przyszywa guziki i robi dziurki do nich, wykańcza dolne krawędzie wyrobu, przyszywa etykiety itp.

Sposoby wykonywania pracy

Szwaczka maszynowa wykonuje pracę polegającą na:

- przygotowywaniu stanowiska pracy na podstawie dokumentacji technicznej,
- zapoznawaniu się z dokumentacją technologiczną wzorca odzieży w części dotyczącej sposobu szycia,
- obsłudze maszyn szyjących płaskich⁷, słupowych⁹, ramiennych jedno- i wieloigłowych⁸ (szyjących ściegiem zwartym²², łańcuszkowym²¹ itp.), do szycia tekstyliów, skór, tworzyw skóropodobnych, filców itp.,
- obsłudze jedno- lub wieloigłowych maszyn do haftowania wzorów na elementach wyrobów z tkanin lub innych materiałów,
- dobieraniu igieł i nici zgodnie z przeznaczeniem, regulowaniu mechanizmu igielnicy³, przeciągacza nici¹⁶, naprężacza nici¹², chwytnicy¹ oraz regulowaniu długości ściegu,
- kontrolowaniu pracy obsługiwanej maszyny, mechanizmu transportu materiału i tworzonego ściegu (regulowanie parametrów ściegu),
- czyszczeniu i konserwowaniu obsługiwanych maszyn oraz wykonywaniu prostych napraw,
- przekazywaniu uszytych części odzieży i odzieży gotowej do kolejnych stanowisk w zespole,
- wykonywaniu różnych czynności ręcznych wynikających z technologicznego procesu szycia odzieży,
- obsłudze innych maszyn i urządzeń stosowanych w przemśle odzieżowym¹⁷.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **szwaczki maszynowej** wykonywana jest w zakładzie produkcyjnym. Może to być małe przedsiębiorstwo, w którym zazwyczaj pracuje od kilku do kilkunastu osób lub duży zakład przemysłu odzieżowego, zatrudniający kilkaset osób. Typowym miejscem świadczenia pracy w zawodzie szwaczka maszynowa jest hala produkcyjna. Praca przebiega w pozycji siedzącej lub stojącej, często wymuszona i niewygodna.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Szwaczka maszynowa realizuje zadania zawodowe z wykorzystaniem maszyn i/lub narzędzi, m.in. takich jak:

- maszyny szyjące płaskie,
- maszyny szyjące słupowe,
- maszyny szyjące jedno- i wieloigłowe,
- maszyny szyjące do haftowania wzorów,
- owerlocki,
- podszywarki¹⁵,
- guzikarki,
- stębnówki,
- dziurkarki,
- pikowarki,
- automaty do szycia (np. kołnierzy, pasków, wszywania gum).

Organizacja pracy

W zależności od rodzaju przyjętych rozwiązań w zakresie czasu pracy w danym zakładzie **szwaczka maszynowa** pracuje przeważnie 8 godzin dziennie w systemie jedno- lub dwuzmianowym. Szwaczka maszynowa może też pracować w systemie akordowym, tj. w rytmie taśmy produkcyjnej, w ramach stawki godzinowej lub miesięcznej. W niektórych zakładach szwaczki maszynowe otrzymują ochronną odzież roboczą, ale nie zawsze jest to wymóg konieczny. W przypadku dużych szwalni praca szwaczki maszynowej jest nadzorowana przez brygadzystę lub mistrza zmiany i cechuje się większym zrutynizowaniem, niż ma to miejsce w mniejszych zakładach szwalniczych, w których kontrola pracy odbywa się okresowo, a praca jest bardziej samodzielna i mniej rutynowa. Wynika to z przyjętych rozwiązań produkcyjnych. W małych zakładach najczęściej szyje się krótsze serie, które wymagają od szwaczki maszynowej większej elastyczności i umiejętności szycia różnorodnych ubiorów oraz szybkiego uczenia się szycia nowych modeli.

W małym zakładzie praca szwaczki maszynowej jest mniej monotonna, ale bardziej odpowiedzialna i wiąże się z większą ilością obowiązków (większa odpowiedzialność za maszyny szyjące i wyrób uszyty). Szwaczka maszynowa na ogół występuje w roli podwładnego, ponosi odpowiedzialność za używane przez siebie maszyny oraz jakość wyrobów.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Szwaczka maszynowa ze względu na rodzaj wykonywanej pracy i wymuszoną pozycję ciała (siedzącą lub stojącą) narażona jest na obciążenie kręgosłupa w odcinku szyjnym i lędźwiowym. Ponadto w zależności od miejsca wykonywania pracy, zwłaszcza w dużych halach szwalniczych osoba pracująca w tym zawodzie może być narażona na wysokie natężenie hałasu, zapylenie i zwiększoną wilgotność powietrza. Wypadki przy pracy w tym zawodzie dotyczą głównie przeszycia palca dłoni, co bywa skutkiem nieostrożności przy korzystaniu z maszyn szyjących.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne***Wymagania psychofizyczne***

Dla pracownika wykonującego zawód **szwaczka maszynowa** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządu wzroku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- czucie dotykowe,
- zręczność palców,
- zręczność rąk,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- predyspozycje do wykonywania czynności manualnych w warunkach monotonicznych,
- zdolność współdziałania w zespole;

w kategorii cech osobowościowych

- cierpliwość,
- dokładność,

- zdolność pracy w szybkim tempie,
- wytrwałość,
- samodzielność,
- samokontrola.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca **szwaczki maszynowej** zaliczana jest do produkcyjnych prac fizycznych o charakterze manualnym. Wymaga przede wszystkim dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej, dobrego, odpornego na zmęczenie wzroku oraz zdolności do rozróżniania barw. Ponadto istotna jest też w tym zawodzie sprawność kończyn górnych – zręczność manualna oraz ogólnie dobra kondycja psychofizyczna. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu szwaczki maszynowej mogą być choroby alergiczne związane z uczuleniem na pył i kurz.

Osoby z nadwrażliwością słuchową lub dotykową powinny unikać tego zawodu. Do bezwzględnych przeciwwskazań do wykonywania zawodu **szwaczka maszynowa** należą: krótkowzroczność powyżej 8 D, ślepota, nadwzroczność niepoddająca się korekcji, nieprawidłowe widzenie barw, niesprawność kończyn górnych, zaburzenia w układzie krążenia, zwyrodnienia układu kostno-stawowego.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) w polskim systemie edukacji zawodowej nie kształci się w zawodzie **szwaczka maszynowa**.

W przypadku zawodu **szwaczka maszynowa** nie występują specyficzne wymagania w zakresie specjalistycznego czy kierunkowego wykształcenia zawodowego. Osoba ubiegająca się o pracę w tym zawodzie powinna mieć wykształcenie co najmniej podstawowe. Duże zakłady szwalnicze oferują przyuczenie do zawodu we własnym zakresie.

Alternatywne wykształcenie, przydatne do wykonywania zawodu szwaczka maszynowa, można zdobyć:

- na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodach pokrewnych: pracownik pomocniczy krawca, krawiec, operator maszyn w przemyśle włókienniczym,
- kończąc kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla osób dorosłych) w wyżej wymienionych zawodach,
- na drodze kształcenia rzemieślniczego w zawodzie krawiec.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **szwaczka maszynowa** pożądane jest posiadanie dokumentów (certyfikat lub zaświadczenie), potwierdzających ukończenie kursu/szkolenia w zakresie obsługi maszyny szwalniczej lub kursu krawiectwa⁵.

Pracę w zawodzie mogą podejmować także osoby legitymujące się:

- świadectwem czeladnika¹ lub dyplomem mistrza⁹ w zawodzie pokrewnym krawiec,
- dyplomem potwierdzającym kwalifikacje: AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (w zawodzie pokrewnym krawiec), AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych (w zawodzie pokrewnym pracownik pomocniczy krawca), AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych (w zawodzie pokrewnym operator maszyn w przemyśle włókienniczym).

Ponadto dla pracodawców liczy się doświadczenie w pracy w branży odzieżowej oraz umiejętności praktyczne w zakresie obsługi maszyn szwalniczych. W małych zakładach szczególnie ważne są umiejętności praktyczne w zakresie obsługi różnych maszyn szwalniczych oraz doświadczenie w wytwarzaniu różnorodnego asortymentu wyrobów.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **szwaczka maszynowa** pracownicy z dużym doświadczeniem oraz mający wykształcenie średnie lub średnie branżowe mogą awansować na stanowiska brygadzystów lub kierowników liniowych. Szwaczka maszynowa może też prowadzić własny zakład krawiecki.

Szwaczka maszynowa może ponadto rozwijać się zawodowo poprzez:

- udział w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie przez: stowarzyszenia i inne organizacje branżowe, producentów maszyn szwalniczych lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych i warsztatach rzemieślniczych,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych, podejmując kształcenie/szkolenie w zawodach pokrewnych,
- uruchomienie własnej działalności gospodarczej, świadcząc usługi szwalnicze,
- uzupełnienie wykształcenia średniego i po uzyskaniu świadectwa maturalnego kontynuację nauki na studiach wyższych, np. na kierunkach: włókiennictwo i przemysł mody, wzornictwo lub kierunkach pokrewnych; po uzyskaniu tytułów inżyniera lub magistra inżyniera otwierają się dalsze możliwości awansu na stanowiska kierownicze i specjalistyczne w branży odzieżowej i włókienniczej.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **szwaczka maszynowa** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu szwaczka maszynowa:

- przystępując do egzaminu czeladniczego lub mistrzowskiego (przed Izbą Rzemieślniczą) w zawodzie pokrewnym krawiec; do tego egzaminu mogą przystępować zarówno absolwenci nauki zawodu u rzemieślnika, jak również osoby, które kompetencje nabyły poprzez doświadczenie w pracy,
- przystępując do egzaminu (przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną), także w trybie eksternistycznym, potwierdzającego kwalifikację w zawodach pokrewnych w zakresie kwalifikacji: AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (krawiec), AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych (pracownik pomocniczy krawca), AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych (operator maszyn w przemyśle włókienniczym).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **szwaczka maszynowa** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik technologii odzieży ^S	311924
Krawiec ^S	753105
Krojczy – wykrawacz elementów odzieży	753202
Operator maszyn w przemyśle włókienniczym ^S	815204
Pracownik pomocniczy krawca ^S	932915

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **szwaczka maszynowa** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie maszyny szwalniczej do szycia.
- Z2 Wykonywanie operacji technologicznych na maszynach szwalniczych.
- Z3 Łączenie elementów wyrobu szwalniczego oraz elementów montażowych w gotowy wyrób szwalniczy za pomocą maszyn szwalniczych.
- Z4 Ocenianie poprawności i estetyki wykonanych wyrobów szwalniczych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyny szwalniczej

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie maszyny szwalniczej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie maszyny szwalniczej do szycia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady ergonomii przy organizacji stanowiska pracy; - Zasady organizacji pracy w zespole; - Podstawy budowy maszyn szwalniczych; - Klasyfikację maszyn szwalniczych ze względu na ich przeznaczenie; - Zasady eksploatacji maszyn szwalniczych; - Rodzaje oprzyrządowania maszyn szwalniczych; - Zasady przygotowania maszyn szyjących do danego asortymentu; - Sposoby uruchamiania i zatrzymywania maszyn szwalniczych; - Schematy nawleknięcia maszyn; - Przepisy BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska naturalnego na zajmowanym stanowisku.	- Organizować stanowisko pracy zgodnie z zasadami ergonomii; - Stosować odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej; - Sprawdzać stan techniczny maszyn szwalniczych; - Sprawdzać zabezpieczenia elementów ruchomych maszyn szwalniczych; - Czyścić maszynę szwalniczą; - Wykonywać drobne naprawy maszyn szwalniczych; - Zapoznawać się z kartą operacji w celu zrozumienia wykonania zadania; - Stosować zasady BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska na swoim stanowisku pracy.

Z2 Wykonywanie operacji technologicznych na maszynach szwalniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady eksploatacji maszyn szwalniczych; • Rodzaje igieł maszynowych i sposób ich montażu; • Sposoby uruchamiania i zatrzymywania maszyn szwalniczych; • Schematy nawlekania maszyn; • Sposoby wykorzystywania informacji o maszynach szwalniczych; • Klasyfikację maszyn szwalniczych ze względu na przeznaczenie; • Rodzaje oprzyrządowania maszyn szwalniczych; • Zasady przygotowania maszyn szyjących do danego asortymentu; • Informacje zawarte na panelu obsługi maszyny.	• Zapoznawać się z kartą operacji w celu zrozumienia sposobu wykonania zadania; • Wykonywać operacje szwalnicze na maszynach, zgodnie z ich przeznaczeniem i parametrami technicznymi; • Stosować maszyny szwalnicze odpowiednie do rodzaju operacji szycia i rodzaju materiału włókienniczego; • Uruchamiać i zatrzymywać obsługiwaną maszynę szwalniczą; • Sprawdzać stan techniczny maszyn szwalniczych; • Wymieniać igły w maszynach szwalniczych; • Stosować odpowiednie oprzyrządowanie do określonej operacji szycia; • Obsługiwać maszyny szyjące z oprzyrządowaniem i bez oprzyrządowania; • Zasiląć obsługiwaną maszynę szwalniczą nićmi; • Rozróżniać oznaczenia na panelu obsługi maszyny szwalniczej; • Odczytywać komunikaty błędów na panelu obsługi maszyny szwalniczej; • Czyścić maszynę szwalniczą po skończonej pracy; • Wykonywać drobne naprawy maszyn szwalniczych.

Z3 Łączenie elementów wyrobu szwalniczego oraz elementów montażowych w gotowy wyrób szwalniczy za pomocą maszyn szwalniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Rodzaje elementów wyrobu szwalniczego; • Sposób wykonania różnych wyrobów szwalniczych; • Sposób wykończania wyrobów szwalniczych; • Kolejność przepływu produkcji.	• Rozróżniać elementy wyrobu szwalniczego w danym asortymencie; • Łączyć poprawnie elementy wykroju; • Stosować odpowiednie technologie przy wykonywaniu wyrobów szwalniczych; • Wykonywać różne wyroby szwalnicze z zachowaniem prawidłowych parametrów szwów i ściegów.

Z4 Ocenianie poprawności i estetyki wykonanych wyrobów szwalniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady oceny jakości wykonanej pracy; • Wygląd poprawnie wykonanego elementu/wyrobu szwalniczego; • Budowę wykroju u jego elementów.	• Dokonywać oceny wykonanego zadania; • Komunikować się z przełożonym i współpracownikami; • Stosować słownictwo zawodowe wykorzystywane w zawodzie szwaczka maszynowa.

3.3. Kompetencje społeczne

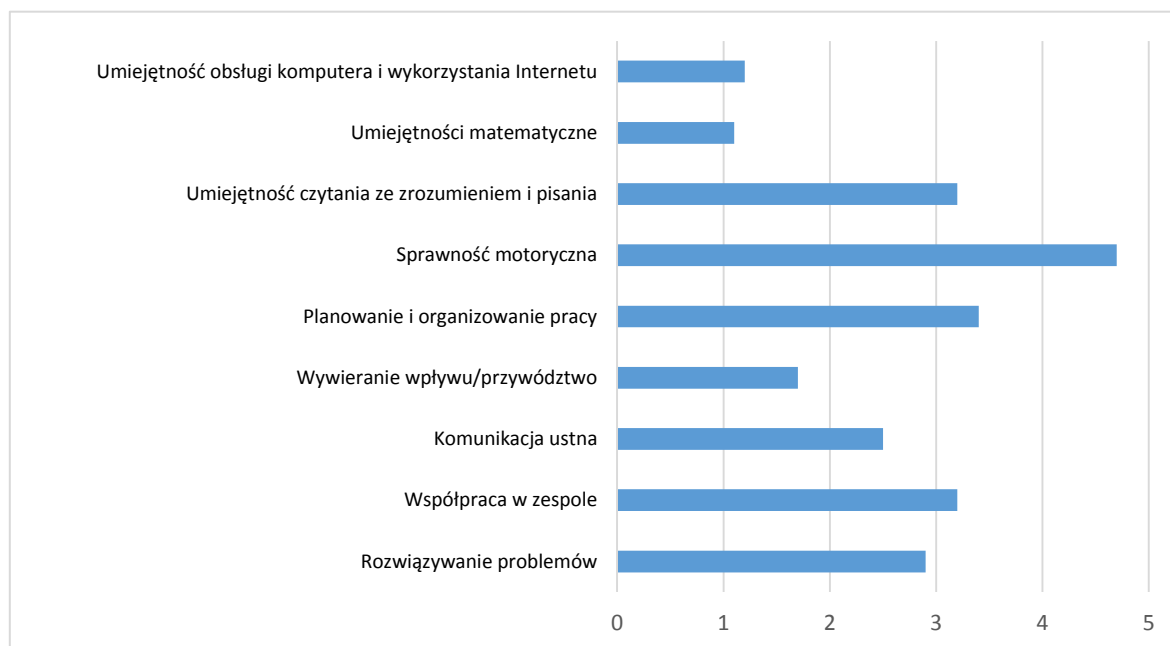
Pracownik w zawodzie **szwaczka maszynowa** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za postępowanie zgodnie z przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami w zakresie organizacji pracy dotyczącymi: zakresu czynności, ustalonego grafiku czasu pracy, obowiązujących przepisów BHP, ppoż., ochrony środowiska itp.
- Przestrzegania zasad użytkowania maszyn szwalniczych i korzystania z nich wyłącznie w celach zawodowych.
- Weryfikowania jakości wykonywanej przez siebie pracy.
- Współpracowania i współdziałania w zespole, w tym dostosowywania własnego tempa pracy do pracy innych.
- Samorozwoju, w tym poznawania nowych trendów i technologii w branży odzieżowej.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **szwaczka maszynowa**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **szwaczka maszynowa**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **szwaczka maszynowa** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Szwaczka maszynowa może pracować w małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją odzieży, w punktach usługowych lub też prowadzić własną działalność gospodarczą.

Zawód daje duże szanse na zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach lub bez doświadczenia zawodowego. Obecnie (2018 r.) zawód został sklasyfikowany jako deficytowy na polskim rynku pracy, w wyniku czego pracodawcy coraz chętniej zatrudniają pracowników polskich i zagranicznych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce nie kształci się w zawodzie **szwaczka maszynowa**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- w ramach kształcenia rzemieślniczego zdobyć tytuły czeladnika, a następnie mistrza w pokrewnym zawodzie krawiec, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- ukończyć branżową szkołę I stopnia w pokrewnych zawodach: krawiec, pracownik pomocniczy krawca, operator maszyn w przemyśle włókienniczym,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy (dla osób dorosłych) w zakresie kwalifikacji właściwych dla wyżej wymienionych zawodów pokrewnych oraz potwierdzić je, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Szkolenie

Pracodawcy najczęściej we własnym zakresie prowadzą przeszkolenie dla pracowników w zawodzie **szwaczka maszynowa**. Ponadto na rynku usług szkoleniowych dostępne są oferty kursów/szkoleń z krawiectwa, które stanowią uzupełnienie lub rozszerzenie umiejętności w zawodzie szwaczka maszynowa.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Poziom wynagrodzeń w zawodzie **szwaczka maszynowa** oscyluje w granicach minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku. Obecnie (2018 r.) szwaczka maszynowa może z reguły liczyć na całkowite wynagrodzenie miesięczne na poziomie 2100–2500 zł brutto.

Możliwe jest też otrzymywanie zarobków wyższych niż 2500 zł brutto; taki poziom wynagrodzeń osiąga co czwarty pracownik w tym zawodzie.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód szwaczka maszynowa uzależniony jest od:

- wielkości i rodzaju firmy,
- produkowanego asortymentu,
- koniunktury na rynku odzieżowym,
- regionu zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Pomimo dość dużych wymagań zdrowotnych stawianych w zawodzie **szwaczka maszynowa** zawód ten stwarza możliwości zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie pod względem technicznym i organizacyjnym warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), w tym osób na wózku inwalidzkim, które mają możliwość wykonywania zawodu, bowiem mogą wykonywać pracę w pozycji siedzącej,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- słabosłyszących (03-L) z wyłączeniem czynności, które muszą być wykonywane w hałasie, jeśli będą miały zapewnione odpowiednie pomoce techniczne oraz właściwie przygotowane środowisko i stanowisko pracy, np. pod kątem stworzenia możliwości percepcji sygnałów alarmowych. W przypadku osób słabosłyszących, od których będzie wymagana komunikacja werbalna, konieczna jest odpowiednia korekcja słyszenia za pomocą aparatu słuchowego,
- głuchych i głuchoniemych (03-L); osoby te mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy warunkowo, m.in. po racjonalnym dostosowaniu zakresu zadań,

- z niektórymi chorobami psychicznymi (02-P), pod warunkiem, że praca, poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie), nie będzie zaburzała ich rytmu dnia i nocy oraz przy zachowaniu zasady równego traktowania pracowników.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Aktualnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO zastała oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>.
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>.
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>.

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Starak E., Tymolewska B.: Modelowanie form odzieży damskiej. SOP Oświatowiec, Toruń 2012.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018 r.]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informacje o wymaganiach i ograniczeniach dla pracy w zawodzie:
https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?_nfpb=true&_pageLabel=P31400269281444034650304&html_tresc_root_id=300003565&html_tresc_id=300003785&html_klucz=30003565&html_klucz_spis=
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie krawiec:
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/753105.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie operator maszyn w przemyśle włókienniczym:
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/815204.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie pracownik pomocniczy krawca:
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/932915.pdf
- Informacje o wynagrodzeniach w zawodzie: <https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-szwaczka>
- Możliwość znalezienia pracy w zawodzie:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2017/Raport_polski_web.pdf
- Opis zadań zawodowych: <http://www.praca.egospodarka.pl/121865,Szwacz-szwaczka,1,114,1.html>
- Opis zadań zawodowych: https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/przemysl-produkcja/szwaczka_pr-1358.html
- Opis zadań zawodowych: https://zawody.kwalifikacjeczawodowe.info/s/3505/74627-Wyberz-zawod-dla-siebie.htm?c1_1=&c2_1=573&c3_1=&c4_1=986&c5_1=
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego: Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ**7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)**

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.

Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Chwytnacz	Element maszyny szyjącej, do którego wkładany jest bębenek z nicią dolną. Mechanizm zbierający nitkę i umożliwiający powstawanie ściegu. Chwytnacze dzielą się na dwa typy – wahadłowy i rotacyjny.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Guzikarka	Maszyna służąca do przyszywania guzików.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	Igielnica	Służy do przeprowadzenia nici górnej przez tkaninę do chwytnacza. Pracę tę wykonuje igielnica wraz z igłą, która po przekłuciu tkaniny przekazuje nić górną do chwytnacza.	https://maszynykrawieckie.shophurt.pl/maszyna-do-szycia/stebnowka/ [dostęp: 10.07.2018]
4	Igła krawiecka	Podłużny, smukły obiekt zakończony z jednej strony ostrą końcówką a z drugiej tzw. oczkiem/uchem do przewlekania nitki.	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
5	Krawiectwo	Dziedzina rzemiosła i przemysłu zajmująca się szyciem odzieży i bielizny z tkanin i dzianin.	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
6	Maszyna szyjąca	Urządzenie do łączenia elastycznych materiałów za pomocą nici poprzez tworzenie szwu. Zwykle jest to urządzenie elektryczne wykorzystywane w szwalniach do produkcji ubrań z wykonanych wcześniej wykrojów. Używane także do szycia tkanin technicznych, zaszywania worków, szycia obuwia. Najpopularniejsze maszyny do szycia tworzą szew, używając dwóch nitki. Wiele maszyn pozwala na wybór szeregu rodzajów ściegów oraz tworzenie dodatkowych efektów (np. krepowanie).	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
7	Maszyna szyjąca płaska	Maszyna szyjąca, w której zszywany materiał przesuwany jest w pozycji poziomej po płaszczyźnie podstawy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Maszyna szyjąca ramienna jednoigłowa / wieloigłowa	Maszyny jednoigłowe to typowy rodzaj maszyny szyjącej, w której ścieg wykonywany jest za pomocą pojedynczej igły. Maszyny wieloigłowe służą do szycia ściegiem łańcuszkowym. Znajdują bardzo szerokie zastosowanie w szyciu elementów rozciągliwych takich jak paski z gumą lub ściągacze w odzieży sportowej oraz w produkcji specjalistycznej np.: odszywanie plisy w koszulach czy ozdobne marszczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.semaco.com.pl/pl/maszyny-do-podwijania-gumowki-wieloiglowki [dostęp: 10.07.2018]
9	Maszyna szyjąca słupowa	Maszyna szyjąca wyposażona w podwyższony słupek, służąca do szycia w trudno dostępnych miejscach, w torbach, plecakach itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Maszyny szwalnicze	Maszyna służąca do łączenia materiałów włókienniczych za pomocą szwu. Maszyny szwalnicze pozwalają na wybór szeregu rodzajów ściegów oraz tworzenie dodatkowych efektów (np. krepowanie).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Materiały włókiennicze	Nieprzerobione tekstylne materiały włókiennicze, z których wytwarzane są wyroby szwalnicze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	Naprężacz nici	Element maszyny szyjącej zamontowany w górnej części obudowy maszyny, który pozwala ustalić parametry jakości szycia oraz ściegu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Owerlok	Maszyna służąca do obrębiania na okrętkę brzegów tkanin.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
14	Pikowarka	Maszyna przeznaczona do pikowania zarówno lekkich tkanin i dzianin (kołdry, poduszki, narzuty, poszewki itp.), jak również do pikowania ciężkich tkanin (materace, pokrowce, meble tapicerowane).	http://www.semaco.com.pl/pl/pikowarki [dostęp: 10.07.2018]

15	Podszywarka	Specjalistyczna maszyna szwalnicza szyjąca jednostronnie lub dwustronnie krytym ścięciem. Przeznaczona głównie do niewidocznego z prawej strony podwijania dołów spodni, spódnic, sukienek, płaszczy, żakietów czy marynarek.	http://www.semaco.com.pl/pl/podszywarki [dostęp: 10.07.2018]
16	Przeciągacz nici	Mechanizm podciągający nić górną i pomagający igielnicy doprowadzić ją do chwytacza, a po przewiązaniu nitek wciągający je w środek tkaniny.	https://maszynykrawieckie.shophurt.pl/maszyna-do-szycia/stebnowka [dostęp: 10.07.2018]
17	Przemysł odzieżowy	Dział gospodarki, który zajmuje się wytwarzaniem odzieży z tkanin oraz dzianin, głównie bawełnianych, wełnianych, jedwabnych, jak również z innych surowców, np. skóry, a także materiałów syntetycznych i mieszanych.	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
18	Stębnówka	Podstawowa maszyna do szycia, służy do mechanicznego szycia wyrobów, jakimi są odzież, bielizna itp. Maszyna stębnówka szyje ścięciem stębnowym, dwunitkowym powstałym w wyniku wzajemnego przewiązywania się dwóch nici górnej i dolnej.	https://maszynykrawieckie.shophurt.pl/maszyna-do-szycia/stebnowka [dostęp: 10.07.2018]
19	Szwalnia	Zakład krawiecki lub budynek, pomieszczenie przeznaczone do produkcji odzieży z tkanin i innych wyrobów włókienniczych. Wyposażone w maszyny szwalnicze. Często szwalnia wchodzi w skład wydziału wykończalni zakładu włókienniczego.	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
20	Szycie	Sposób łączenia miękkich materiałów (tkanin, skór) za pomocą igły i nici. Technika ta znana jest człowiekowi od czasów paleolitu (30 tys. lat p.n.e.) i poprzedziła tkanie. Obecnie stosuje się prawie wyłącznie szycie maszynowe, które znajduje zastosowanie głównie w przemyśle odzieżowym a także przy produkcji żagli, pościeli, zasłon itp. Szycie ręczne spotyka się coraz rzadziej w gospodarstwach domowych.	https://sjp.pwn.pl [dostęp: 10.07.2018]
21	Ścieg łańcuszkowy	Ścieg ozdobny, w którym po lewej stronie materiału nitki tworzą łańcuszek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
22	Ścieg zwarty	Sposób układania nici, który łączy materiały włókiennicze, kawałki skóry czy innych podobnych materiałów podczas szycia. Ścieg zwarty stosuje się na krawędzi jednego lub kilku elementów wyrobu szwalniczego w celu ich połączenia, wykończenia, obrębienia lub obszycia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
23	Wyroby szwalnicze	Produkty przemysłu włókienniczego, wytwarzane bezpośrednio z włókna lub dwuetapowo. W pierwszym etapie z włókna tworzona jest przędza, która jest półproduktem do tworzenia w kolejnych etapach wyrobów szwalniczych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.